

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: O du som Sion vårdar, sänd över oss din Ande ned. I dina helga gårdar oss till din ankomst själv bered. Amen.

Predikotexten i dag på första söndagen i advent är från Luk 4:16–22:

16 Så kom han till Nasaret, där han hade vuxit upp. På sabbaten gick han som han brukade till synagogan. Han reste sig för att läsa ur Skriften, 17 och man räckte honom profeten Jesajas bokrulle. När han öppnade rullen, fann han stället där det står skrivet:

18 Herrens Ande är över mig, för han har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet 19 och förkunna ett nådens år från Herren.

20 Sedan rullade han ihop bokrullen, räckte den till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina ögon fästa på honom. 21 Då började han tala till dem: "I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar." 22 Alla berömde honom och förundrades över de nådens ord som kom från hans mun. De frågade: "Är det inte Josefs son?"

Nytt kyrkoår

Gott nytt år! Så kan vi hälsa varandra i dag, för vi inleder ett nytt kyrkoår. Annars brukar vi ju hälsa så vid nyår. Årets ordningsnummer är tre. Kyrkan räknar nämligen tre årgångar av texter och sedan återkommer samma texter, och nu börjar vi den tredje årgången.

Vi hörde evangelietexten från Matt 21, då Jesus rider in i Jerusalem på en åsna. Och så har vi sjungit Hosianna, samma sång från Psaltaren 118 som folkmassan sjöng åt Jesus då han red in i staden. Egentligen är det ju lite underligt att den texten finns i dag, för den hör ju till palmsöndagen. Men det hör ihop med hur man börjat fira kyrkoåret, något som kommit till under en lång tid i kyrkans historia. Vi ska först säga några ord om kyrkoåret.

Kyrkans heliga år är ett fint pedagogiskt hjälpmedel som är en avspeglning av frälsningshistorien. Det har två huvuddelar: Herrens halvår eller det festliga halvåret och kyrkans halvår, trefaldighetstiden eller tiden efter pingst. Adventstiden återspeglar den gammaltestamentliga tiden, väntan på Messias: den Smorde som är vår profet, präst och kung. Julkretsen beskriver Jesu ankomst och innefattar också trettondagstiden då han inleder sitt profetiska ämbete. Sedan förbereds hans prästerliga ämbete under fastetiden, hans offergärning, och det kulminerar med hans lidande, död och uppståndelse. Under tiden mellan påsk och pingst stannar vi upp inför hans konungsliga ämbete. Där är Kristi himmelfärds dag en viktig höjdpunkt. Pingsten utgör avslutningen på Herrens halvår och är också inledningen till kyrkans år, då Guds verk går ut över världen genom Andens ankomst.

Nu inleder vi alltså Herrens halvår och inleder väntan på Jesu födelse av jungfru Maria. Första advent har fått sin jubelton från hans ankomst till sitt folk, fastän adventstiden annars är en botgöringstid. Att vi sjunger Hosianna på första advent kan sägas ha en undervisande funktion: vi lyssnar till GT-profeternas budskap om hur Messias kommer till sitt folk: saktmodig, ridande på en åsna, på en arbetsåsnas föl. Och vi jublar över att han har kommit och ber honom frälsa oss. Hosianna-sången är en bön: Herre, fräls!

I Nasarets synagoga

Också i dagens text återvänder vi till GT. Jesus kommer som han brukade till synagogan i Nasaret på sabbaten. Nu är han redan en känd profet, och förväntningarna på honom är höga. Vad manne han ska göra i sin hemstad? Man hade hört om hans underbara verksamhet, hur han botade sjuka av alla slag, och han fick lovord av alla.

Om man hade besök i synagogan av någon bemärkt skriftlärd hände det att föreståndaren anlätade honom som föreläsare. Han skulle läsa dagens text och hålla predikan. Jesus kallades nu att göra den här uppgiften. Jesajas bokrulle var framrullad till kapitel 61. Så han läste det vittnesbörd som Jesaja, mer än 700

år tidigare, hade skrivit just om honom, Messias.

Herrens Ande är över mig, för han har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.

Lukas har flera gånger före den här berättelsen beskrivit hur Jesus fyllts av den helige Ande, just med de orden. Han blev döpt av Johannes vid Jordan och då kom Anden i form av en duva och sänkte sig över honom. Uppfylld av den helige Ande leddes han ut i öknen där han frestades av djävulen i fyrtio dagar. Efter det skriver Lukas att han i Andens kraft återvände till Galileen och gjorde sådana gärningar att ryktet spreds ut i hela området. Det var just sådana gärningar som Jesaja hade beskrivit i förväg, och dessa gärningar hade allt folket kunna bevittna. Där ingick att ge de blinda syn, men också att undervisa, att förkunna glädjens budskap för de fattiga och frihet för de fångna. Och han skulle förkunna ett nådens år från Herren.

Just det här, ett nådens år, har en speciell betydelse. Det anspelade på jubelåret, det år som skulle firas vart femtionde år. Då skulle de som hade kommit på obestånd och varit tvungna att sälja sig som slavar återfå sin frihet och sitt fädernearv.

Det här visste judarna som spänt följde med vad Josefs son från deras hemstad läste. Och nu var de ännu mera spända på vad han skulle säga i sin predikan. Han lade ihop bokrullen, gav den till tjänaren och satte sig. Av hans predikan återger Lukas först bara följande korta ord:

I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar.

"Inför er som lyssnar", sa Jesus. Han sa inte: "inför era ögon". Det var inte åsynen av honom, det att man fick se profeten i sin egen hemstad, som var dagens stora händelse. Det var vad han sa. Han sa att Jesajas ord hade gått i uppfyllelse inför dem genom de ord han läste. Det var oerhört. För det betydde att han var Messias, den som man så ivrigt väntade på.

Senare fortsatte Jesus predika, det som följer efter vår text. Det verkar som om Jesus skulle ha hållit en liten paus för att riktigt låta orden sjunka in. "Nu har det här stället gått i uppfyllelse." Han såg reaktionen. Det blev ett förundrat mummel. Folkbibeln översätter reaktionen "alla berömde honom och förundrades". I en fotnot står det att det ordagrant betyder: "Alla vittnade för honom", eller "Alla vittnade mot honom". Det är möjligt att det ska stå just så, för Matteus och Markus skriver om samma händelse (Matt 13:57; Mark 6:3): *De tog anstöt av honom.*

Människorna ville inte acceptera att de såg Messias inför sina ögon, fast vittnesbördet om honom genom hans undervisning och gärningar var så tydliga. De såg Josefs son. Matteus och Markus berättar att man sa lite mera:

Är det inte snickarens son? Heter inte hans mor Maria och hans bröder Jakob och Josef och Simon och Judas? Och bor inte alla hans systrar här hos oss? Så varifrån får han allt detta?

Vi tänker ibland att det skulle ha varit underbart att få följa med Jesus och se och höra honom. Men här ser vi hur svårt det var. Inte ens hans egen familj och hans egen stad trodde på honom.

Därför predikade Jesus lagens hårda ord för dem. Han berättar hur profeten Elia blev sänd till en änka i Sarefat under hungersnöden, och inte till någon av Israels änkor. Och han berättar hur Elia botade syriern Naaman och ingen av de många spetälska som fanns i Israel på den tiden. Det här tog eld i folket. De blev så ursinniga på honom att de var nära att döda honom, och de skulle ha gjort det om han inte hade skyddats av änglar som förde honom rakt genom den rasande folkhoppen.

Det här ger en försmak av vad som väntade Jesus några få dagar efter att han hyllats som Messias på sin väg in i Jerusalem. Då fullbordade han sin uppgift, den gången som den rätte översteprästen som offrade sig själv för folket då han blev utlämnad att torteras och dödas på ett kors. Därför är den här texten väldigt lämplig just nu när vi hälsar Jesus välkommen till sitt folk, till oss. Den påminner oss om att Gud måste sända sin Son till vår

onda värld för att själv bära straffet för all vår synd, för att vi skulle få vara hans och komma till himlen.

Därför ska vi slutligen fråga oss hur vi förhåller oss till hans predikan och hans gärningar.

Messias är inför våra öron

Jag vill påminna om vad Jesus sade:

I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar.

Vi kan inte se Jesus med våra jordiska ögon – men vi kan höra honom med våra jordiska öron. Det ord som han talade, det har hans apostlar fört vidare till oss. Det är det ordet som vi har hört idag, det är det ordet som jag har getts i uppgift av honom att förkunna för er. Det ordet har gått i uppfyllelse.

Den helige Ande hade fyllt Jesus med kraft. Den helige Ande har sett till att vi har fått del av samma kraft. Det ord som han har förmedlat till oss och som vi kan läsa i vår Bibel, det har samma kraft i dag som det hade när Jesus predikade.

Och det här betyder att människor också i dag förargas över honom. Var han inte en vanlig människa? menar många. Vad är det för Gud som sänder sin älskade Son att torteras till döds på det mest skamliga sätt? Så tar man anstöt av honom.

Andra säger: Vad har han med mig att göra? Jag är min egen lyckas smed. Jag har jobbat hårt med mina händer, jag har mig själv att tacka för vad jag är och har.

Och åter andra säger: Han var ett barn av sin tid. Det som står i Bibeln är bara ett vittnesbörd om vad man tänkte och trodde på hans tid. Vi vet bättre i dag. Vi vet bättre än han vad riktig kärlek är. Och vi vet att en riktig kärlek är viktigare än att slaviskt följa en bok där det finns så mycket gammalmodigt.

Till sådana tankar kommer ingen förståelse från Jesus. När han predikade för nasareerna var det en sträng lag han gav dem. När han är hos sådana i dag säger han (Matt 5:17, 19):

Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla.

Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket.

Och han säger vidare, med tanke på den yttersta domen (Matt 7:22–23):

Många ska säga till mig på den dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat i ditt namn och drivit ut onda andar med ditt namn och gjort många kraftgärningar med ditt namn? Men då ska jag säga dem sanningen: Jag har aldrig känt er. Gå bort från mig, ni förbrytare.

Varför är Jesus så hård? Är det inte så att han vill dra alla till sig? Varför säger han då att ska skicka bort dem? Av hans undervisning om domen (domsöndagens text från Matt 25) vet vi att han ska sända bort de orättfärdiga till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar.

Men så här sträng är Jesus mot dem som förkastar honom och hans ord. När vi ser Jesus i hans stränghet förstår vi att vi inte har något att hoppas om vi bara ser oss själva och vad vi har gjort. Vi är förlorade om vi inte har något annat än oss själva.

Men ska vi också se vad Jesus gör med dem som kommer till honom för att få hjälp. Man kom till honom med alla slags sjuka och han botade alla. När man förde till honom en lam man och tvingades ta håll i taket och fira ner honom för att han skulle få hjälp, då visade Jesus vad den verkliga nöden var. Det var inte hans lamhet, utan det var hans nöd över sina synder. Så han förkunnade för honom att hans synder var förlåtna. Det gjorde han också när den föraktade syndaren Sackeus ville se honom. Luk 19:10:

Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat.

Du som har kommit för att se Jesus och sjunga *Hosianna, Herre fräls*, du hör i dag hans röst som säger till dig samma ord som han sa till den lame, och som Sackeus fick höra: Min son, dina synder är förlåtna. Det var också därför som Jesus kunde säga till rövaren på

korset, inför deras dödsstund, att han samma dag skulle vara med Jesus i paradiset.

Du som hör ordet om Kungen som kommer saktmodig, ridande på en åsna, du hör om Honom som kommit till dig för att öppna himlaporten och ge dig och mig en plats vid hans stora bröllopsmåltid. Han gör det för sin stora barmhärtighets skull, utan all vår förtjänst och värdighet. Så får vi gå in i adventstiden och bereda oss att ta emot Jesus, städa upp i vårt hjärta och be honom om den välsignelse för våra liv som bara han kan ge.

*Öppna ditt hjärta i bön och bot,
upplåt vart hemligt rum.
Red dig att taga Guds Son emot,
tro evangelium:
himmelriket är nära.*

Så får vi be:

Giv nya sabbatsstunder till vila för vår själ, gör nya nådesunder, befria syndens träl. Lös varje bunden tunga och helga så din brud, att evigt hon får sjunga ditt lov, o Frälsare och Gud!
Amen.